

Sisällys

Lukijalle 9

1. Eläketurvan pääpiirteet 11

Eläkkeet ovat osa sosiaaliturvaa 12

Suomen eläkejärjestelmä pähkinänkuoressa 13

Suomen eläkejärjestelmä kansainvälisten jaottelujen
mukaan 16

Millaisen eläketason eläkejärjestelmä tuottaa? 18

Eläketurva muuttuu muun yhteiskunnan mukana 20

2. Eläke-etuudet turvaavat toimeentuloa 23

Eläketurvan kokonaisuus: työeläke, kansaneläke ja
takuueläke 23

Eläkkeiden verotus 26

Työeläkkeen laskenta: karttuminen, elinaikakerroin ja
indeksit 27

Iän perusteella: vanhuuseläke ja osittainen varhennettu
vanhuuseläke 32

Työkyvyn heiketessä: työkyvyttömyyseläke, kuntoutusetuudet
ja työuraeläke 35

Perhe-eläke puolison tai vanhemman kuoltua 39

- 3. Eläketurvan syntyvaiheet ja kehitys 43**
- Suomen eläketurvan alkuvaiheet 44
  - Työeläkejärjestelmän synty 49
  - Kansaneläkkeen ja työeläkkeen työnjako 53
  - Varhaiseläkereitit: eläkkeelle ennen vanhuuseläkeikää 56
  - Samat säännöt kaikille: järjestelmien yhdenmukaistaminen 62
  - Elinikä pitenee: tavoitteena myöhäisempi eläkkeelle siirtyminen 63
  - Loppupalkkaperiaatteesta koko työuran palkkaan 65
  - Työeläkettä muustakin kuin työstä 68
  - Indeksit osana eläkemuutoksia 70
- 4. Miten eläkkeet rahoitetaan? 78**
- Eläkkeiden eri rahoittamistavat 79
  - Kaksi tapaa rahastoida eläkkeitä varten:
    - puskurirahastointi ja yksilötason rahastointi 80
  - Työeläkkeiden rahoitus Suomessa 82
  - Yksityisten alojen palkansaajien eläketurvan rahoitus 84
  - Yrittäjien ja maatalousyrittäjien työeläkkeiden rahoitus 88
  - Julkisen puolen eläkkeiden rahoitus 89
  - Sosiaalietuuksista kertyvän eläkkeen rahoitus 92
  - Yksityisen sektorin työeläkkeiden sijoitustoiminta 93
  - Sijoitustoiminnan sääntely 95
- 5. Hallinto ja päätöksenteko 99**
- Työeläke on organisoitu eri lakien mukaan 100
  - Eläkelaitokset ja työeläkevakuuttaminen 103

Muut työeläkejärjestelmän toimijat	108
Työeläkelaitosten kilpailu ja yhteistyö	109
Työeläkelaitosten määrä on vähentynyt	111
Oikeusturva eläkeasioissa	112
Kolmikanta päätöksentekijänä	113
Eläkeneuvotteluryhmä arvioi muutostarpeita	117

6. Suomen eläketurvan tila ja tulevaisuus 120

Eläkkeiden taso ja eläkkeensaajien toimeentulo	121
Työurat ja eläkkeelle siirtyminen	126
Ikääntyminen ja aleneva syntyvyys tulevaisuuden haasteina	128
Rahoituksellinen kestävyys	132
Työllisyys näkyy eläkemaksuissa ja -menoissa	138
Sopeutumismekanismit kestävyiden ja riittävyiden turvana	139
Eläkkeiden tulevaisuus	142

Viitteet 145

Lähteet 151